

Vlaanderen
is omgeving

Omgeving en gezondheid in Vlaanderen een partnerschap tussen kennisinstellingen en overheid

Karen Van Campenhout
Vlaams Planbureau voor Omgeving

DEPARTEMENT
OMGEVING

Team Omgeving en gezondheid

wie zijn we...wat doen we...

- > team omgeving en gezondheid binnen VPO, Departement Omgeving
- > opgericht naar aanleiding van dioxinecrisis: betere integratie van gezondheid in milieubeleid
- > multidisciplinair team, junior- en seniorprofielen

-> sterke focus op onderzoek en beleidsonderbouwing, maar ook beleidsuitvoerende taken

-> eigen onderzoek, begeleiden uitbesteed onderzoek

Omgeving en gezondheid = Complexiteit en multidisciplinariteit

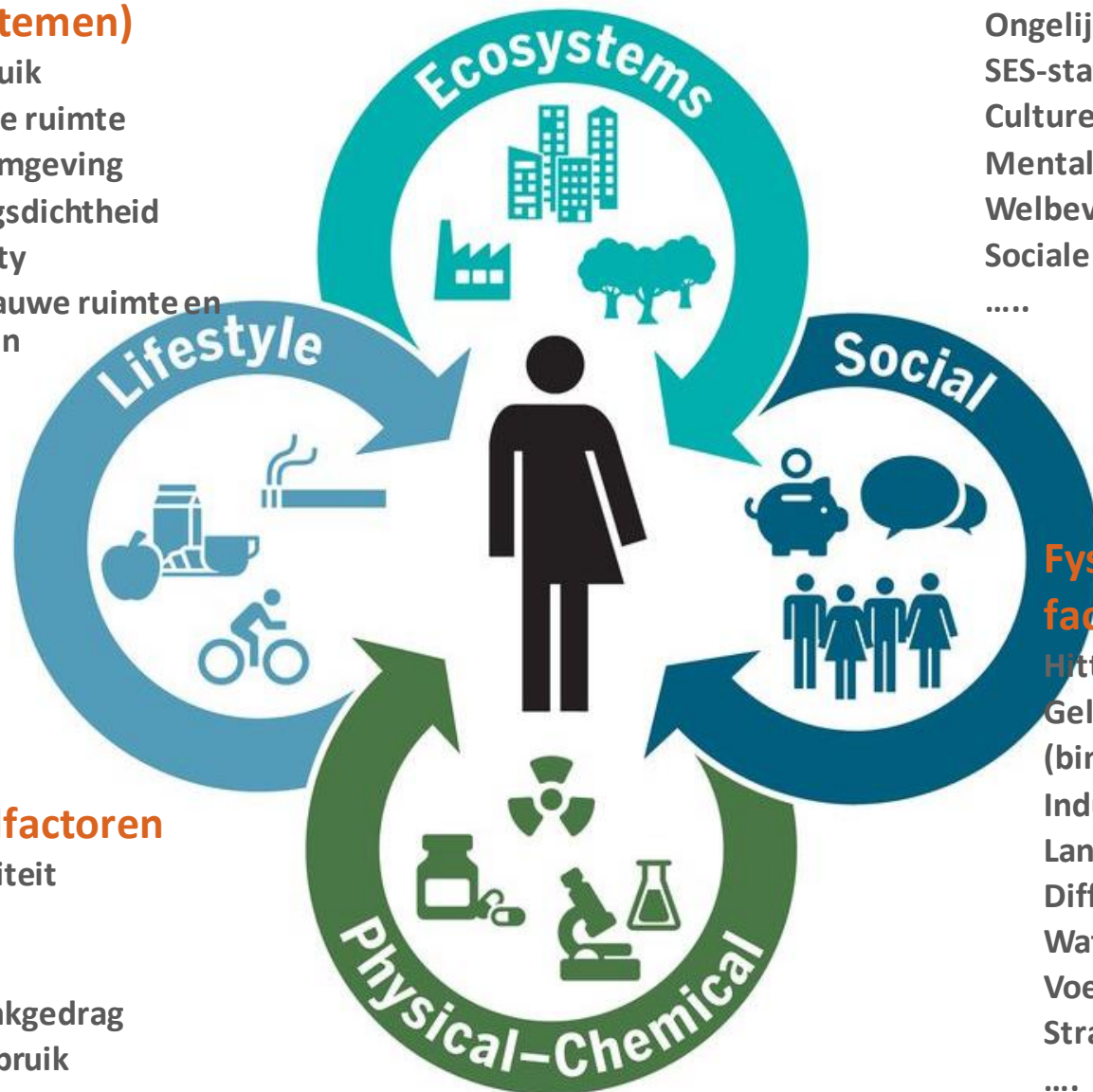
Ruimtelijke factoren (Ecosystemen)

Landgebruik
Bebouwde ruimte
Voedselomgeving
Bevolkingsdichtheid
Walkability
Groen-blaue ruimte en netwerken

.....

Sociale factoren

Ongelijkheid
SES-status
Culturele normen en waarden
Mentale veerkracht
Welbevinden
Sociale netwerken en interacties
.....

Levensstijfactoren

Fysieke activiteit
Slaap
Dieet
Rook- en drinkgedrag
Medicatiegebruik

.....

Fysico-chemische factoren

Hittestress
Geluid- en geurhinder
(binnenlucht)luchtvervuiling
Industriële activiteiten
Landbouwactiviteiten
Diffuse bodemverontreiniging
Watervervuiling
Voedselvervuiling
Straling

....

Maar ook maatschappelijk zeer actueel en politiek 'gevoelig'

Drie op de vier jongeren in Zwijndrecht hebben te veel PFOS in het bloed

Leidt blootstelling aan fijnstof tot slechtere schoolprestaties?

**Objectieve,
transparante en
wetenschappelijk
onderbouwde
kennisbasis is
essentieel**

Partnerschap

- Een partnerschap is een bijzondere vorm van samenwerking tussen **partners uit verschillende sectoren**, bijvoorbeeld tussen regeringen, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en kennisinstellingen. Elke partner brengt 'zijn' middelen in, bijvoorbeeld **geld, kennis, netwerken of menskracht**....
- **Gemeenschappelijk doel op lange termijn**
- **Gelijkwaardigheid en complementariteit**
- **Respect voor ieders rol**

- 1. Steunpunt Omgeving en gezondheid:
Vlaams Humaan
Biomonitoringprogramma**
- 2. Co-creatie en samenwerking straling**
- 3. Algemene bevindingen en leerpunten**

Steunpunt Omgeving en Gezondheid

Vlaams Humaan Biomonitoringprogramma (VHBP)

- meten in de mens -> in o.a. bloed, haar en urine: blootstelling van de mens aan chemische stoffen nagaan en relatie met (vroegtijdige) gezondheidseffecten. Ook positieve impact meten: natuur en concentratievermogen
- direct en geïntegreerd beeld gezondheidsimpact omgevingsfactoren
- vroegtijdige gezondheidssignalen ('early warnings') nog voor ziekte zich manifesteert -> preventief gezondheidsbeleid
- Multidisciplinair onderzoek: sociologen, biologen, (bio)chemici, artsen,...
- deelnemers persoonlijk betrokken bij wetenschappelijk onderzoek en omgevingsbeleid
- -> 'pollution gets personal'

Steunpunt = Partnerschap, lange termijn samenwerking met verschillende sectoren: 2002 tot op heden

Vlaanderen
is omgeving

Vlaanderen
is zorg

vito

Departement
Omgeving, VMM, ANB,
OVAM, INBO

**Provincie
Antwerpen**

Het Provinciaal
Instituut voor Hygiëne
(PIH)

KU LEUVEN

**VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL**

**GHENT
UNIVERSITY**

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

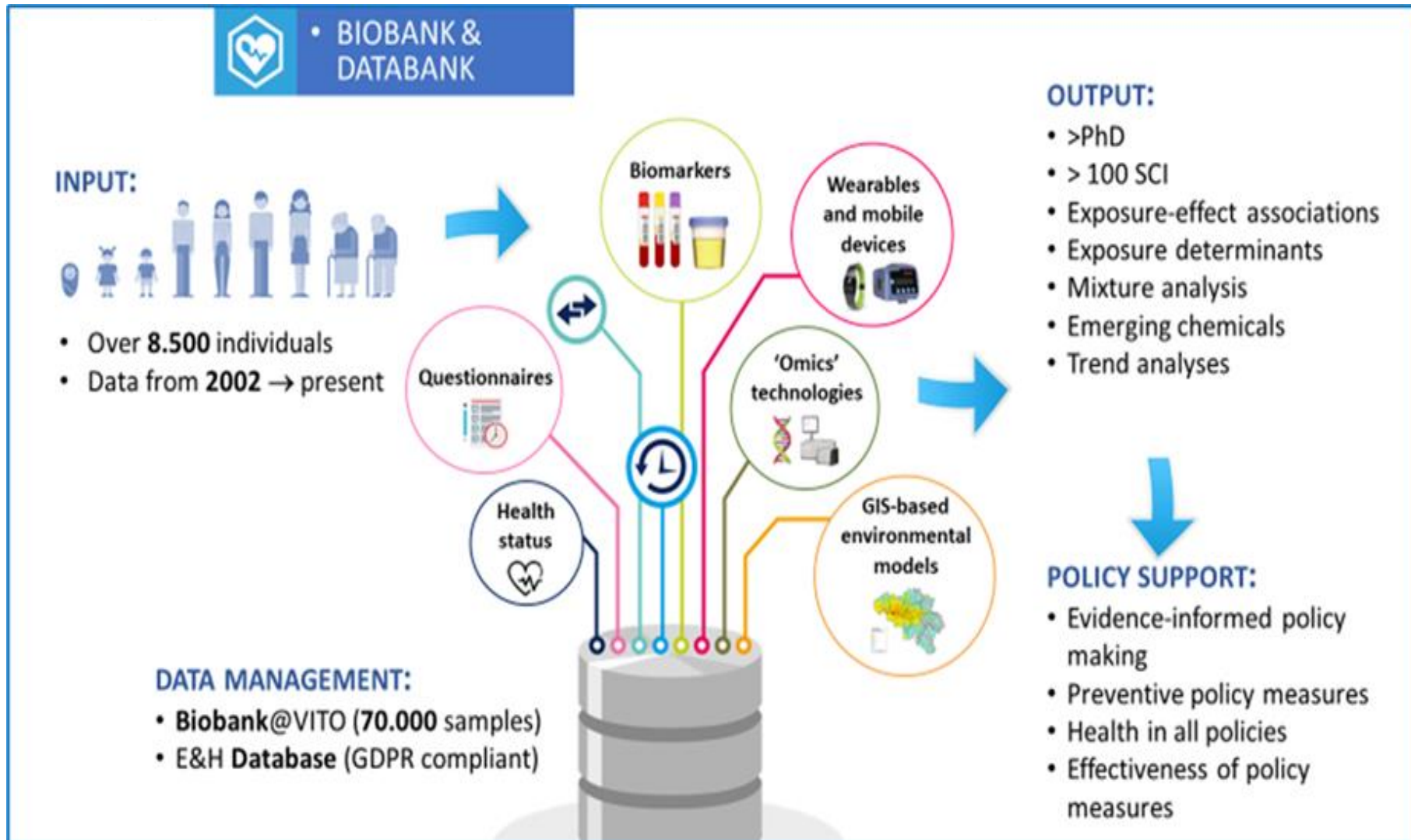
**Universiteit
Antwerpen**

Vlaanderen
is omgeving

Partnerschap: gemeenschappelijk doel

VHBP: 20 jaar spiegel van Vlaamse bevolking

Partnerschap: middelen, menskracht, multidisciplinariteit en verschillende rollen

- (1) het vormt **hefboom** voor een **meer kostenefficiënte manier van werken met stimulans vanuit externe (Europese) onderzoeksfondsen** (cfr HBM4EU, PARC, EIRENE)
- (2) **interdisciplinair onderzoek** wordt **gestimuleerd** evenals de **wederzijdse koppeling, verrijking en gebruik** van verschillende **relevante datasets en expertise** aanwezig binnen de verschillende entiteiten
- (3) **schaalvergroting** kan **gerealiseerd** worden (niet zelden een **kritieke factor** bij wetenschappelijk **gezondheidskundig onderzoek**)
- (4) bovenstaande leidt tot een **gedragen en gedeelde meerjarige beleidsdomeinbrede onderzoeksagenda**
- (5) spelregels met **duidelijke rolverdeling en transparante communicatie**, **garantie van onafhankelijke positie van onderzoekspartners**

IMEC-UGENT en VPO

- **State-of-the-art onderzoek** ifv urgente **beleidsnoden** cfr uitrol 5G en Ventilus-dossier
-> ontwikkelen van sensormeetnet RF en ELF straling
- **IMEC-UGENT-VPO: co-creatie en pioniersrol**
Van samenstelling sensorbox tot plaatsen in het veld, datacaptatie en –verwerking, rapportering en wetenschappelijke publicatie
- **complementariteit- pioniersrol Vlaanderen- win-win**
- **VPO: directe (beleids)valorisatie** onderzoek IMEC en UGENT -> gezamenlijke wetenschappelijke publicaties
- **UGENT-IMEC: peer review rapporten en wetenschappelijke publicaties** VPO

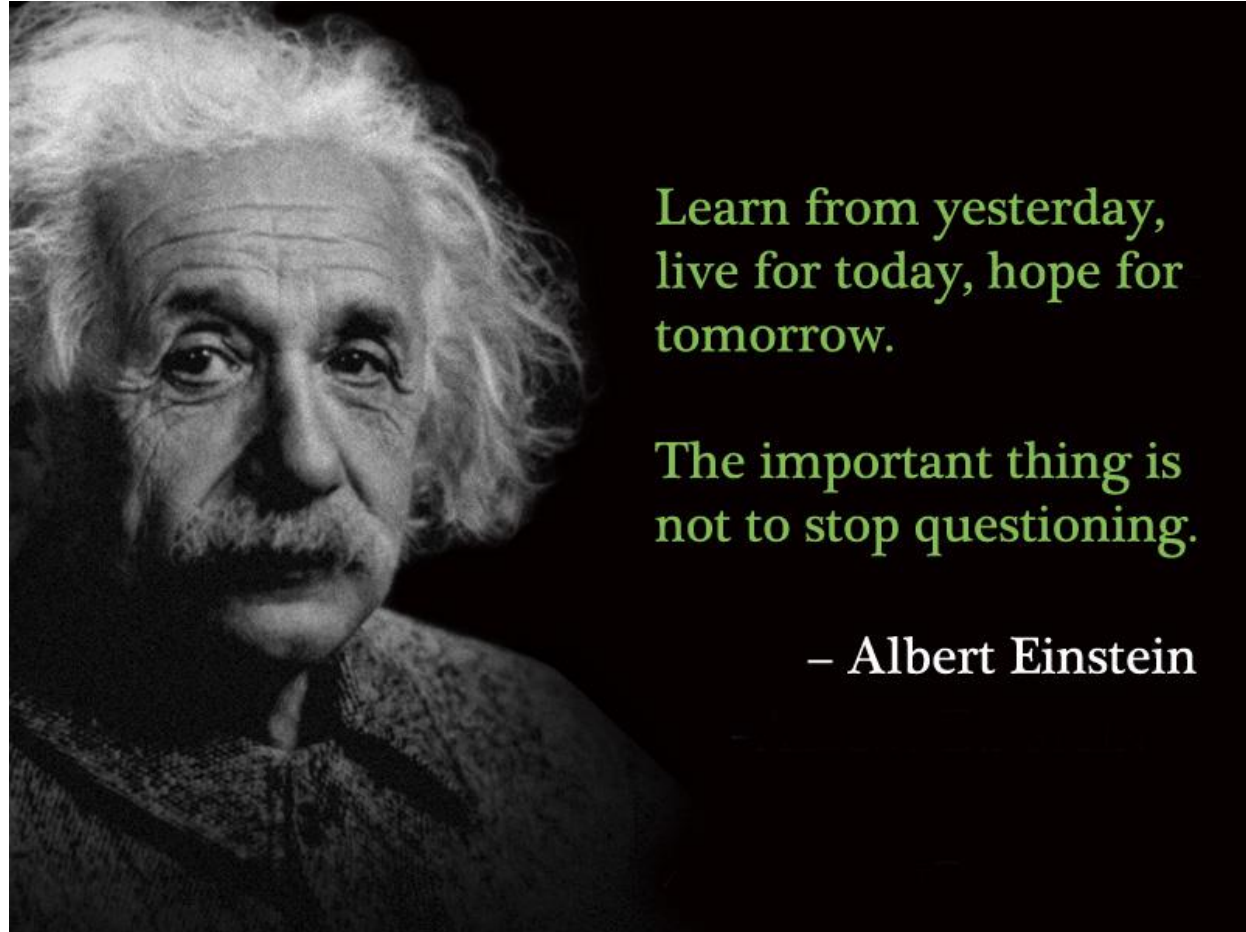

Algemene bevindingen en leerpunten

- **Respect voor ieders rol:** onafhankelijke positie wetenschappers, maar ook expertise en rol als onderzoeker van VPO
- **Langdurige samenwerkingsverbanden** stimulans voor succesvolle partnerschappen: niet evident (politieke beslissing, budgettaire,...)
- **Gemeenschappelijk doel:** concrete beleidsdoelen en gemeenschappelijke wetenschappelijke publicaties, partners in Europese onderzoeksprojecten
- **Multidisciplinariteit en samenwerking:** overheid als verbindende factor
- **Gedeelde financiering:** in kind bijdrage vanuit kennisinstellingen
- **Voldoende seniorprofielen (doctoraat)** en tijd voor **wetenschappelijk onderzoek** binnen overheid

Dank aan alle partners....

Vragen?

Learn from yesterday,
live for today, hope for
tomorrow.

The important thing is
not to stop questioning.

– Albert Einstein